

Posudek školitele na disertační práci

JUDr. Jiří Feichtinger: Ústava pro Evropu

Téma disertační práce reflektovalo zejména aktuální situaci, ve které se ES/EU nacházely před osmi lety, kdy s přijetím Smlouvy zakládající Ústavu pro Evropu byly spojovány reálné naděje, že právě ona předznamená počátek nové fáze sjednocování Evropy, a to jak z hlediska kvantitativního (masivní rozšíření o další členské státy), tak i kvalitativního (rozšíření působnosti a nezbytná institucionální reforma). Originálním byl v tomto smyslu původní záměr doktoranda, analyzovat na půdě oboru ústavního práva, nakolik ovlivnily platné ústavní úpravy jednotlivých členských států připravovaný nový základní dokument EU, a do jaké míry se obvyklé ústavní instituty členských států, jako států demokratických a právních, promítly do Ústavy pro Evropu. Doposud se v ústavním právu členských států preferovalo převážně zkoumání opačných procesů, tj. vliv členství EU na ústavy, jako základní zákony dané země.

Neočekávané zvraty, k nimž došlo v průběhu uplynulých let v procesu postupující integrace Evropy, nepochybně zkomplikovaly autorovi naplnění jeho původního záměru, současně však nejen že prokázaly životaschopnost existujícího evropského integračního uskupení při hledání východiska a řešení nastalé krize, navíc postupně přinesly i mnohem více srovnávacího materiálu (zejména Lisabonská smlouva a proces její ratifikace). V důsledku toho, i s ohledem na výtky formulované v oponentských posudcích k první předložené verzi disertační práce z března roku 2009, autor svoji práci podstatným způsobem přepracoval.

Hlavním cílem nové verze disertační práce se stalo posouzení ústavně právní povahy Evropské unie a jejích základních dokumentů, tj. jak neschválené Ústavy pro Evropu, tak i zakládacích smluv ve znění Lisabonské smlouvy (s. 4n.).

Vlastní materií disertační práce autor rozdělil do devíti částí, dále připojil stručný úvod, v němž vysvětluje pojetí a metodologii své práce a naznačuje hypotézy, které chce ověřit (s. 3n.), naopak ve stručném závěru (s. 136n.) formuluje odpovědi na položené otázky, tj. zda EU splňuje obvyklé znaky státu a zda odpovídají její základní dokumenty z hlediska formálního i materiálního soudobému pojetí ústav z pohledu teorie ústavního práva. K disertační práci je připojen obsah a oproti první verzi podstatně rozšířený seznam literatury, na kterou je

průběžně v textu odkazováno. (Spolu s vysvětlujícími poznámkami má práce téměř dvě stě poznámek pod čarou).

Autor své zkoumání založil na analýze, z pohledu státovědy a ústavního práva, významných institutů, jako jsou ústava, konstitucionalismus, včetně nezbytně přítomné hodnotové orientace státu resp. jeho státních idejí, prvky a funkce státu, suverenita a její nositelé, forma vlády, politický režim a státní zřízení (vertikální uspořádání), přičemž jsou tyto instituty stručně definovány ústavněprávně, aby poté s uvedenými znaky byla konfrontována ustanovení základních dokumentů EU.

Autor se nepřiklání k žádné z krajních pozic při definování soudobé EU, rozumně a reálně argumentuje v duchu pojetí, podle něhož EU směřuje postupně od klasické mezinárodní organizace směrem k federativnímu státu, přičemž zastává názor, že nejde o zvláštní „státovědní či mezinárodní kategorii, pouze opouští jednu definici a postupně naplňuje definici jinou“ (s. 114). Z pohledu teorie ústavního práva je plně akceptovatelný i autorem důrazně akcentovaný nezbytný požadavek projevu svrchované vůle lidu pro další vývoj a posuny v rámci evropské integrace.

Domnívám se, J. Feichtinger předloženou prací prokázal své znalosti oboru ústavního práva i evropského práva, pochopení doktrín formulovaných Soudním dvorem, zná historické souvislosti, v dostatečné míře pro potřeby své práce provedl též komparaci ústavních systémů členských států a na základě shromážděného materiálu formuloval samostatně závěry, které dostatečně argumentačně podložil. Předložená práce podle mého názoru odpovídá stanoveným požadavkům a celkově ji hodnotím kladně.



JUDr. Věra Jirásková, CSc.